

Statistiek

Toeslag voor bijna zes op de tien huishoudens

SOCIALE ZEKERHEID

In 2015 ontving 57 procent van de huishoudens een of meer toeslagen. In het laagste inkomenskwintiel was dit 88 procent, in het hoogste inkomenskwintiel profiteerde nog bijna 47 procent van een door de Belastingdienst uitgekeerde toeslag.

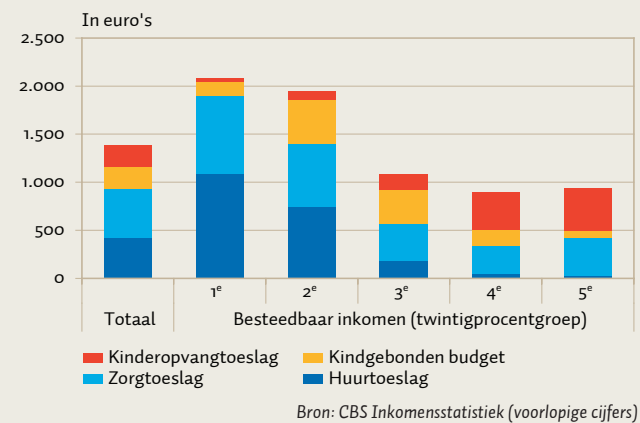
De zorgtoeslag komt het meest verbreid voor en wel bij bijna de helft van de huishoudens. Dit komt mede doordat ook thuiswonende meerderjarige kinderen door hun eigen – nog vaak lage – inkomen voor deze toeslag in aanmerking komen. Zorgtoeslag wordt zodoende ook bij huishoudens met een hoog inkomen waargenomen; ruim dertig procent van de huishoudens met de hoogste besteedbare inkomens, ontving zorgtoeslag.

Huurtoeslag werd door achttien procent van de huishoudens ontvangen. Vrijwel alle huishoudens die in 2015 in aanmerking kwamen voor de huurtoeslag, kregen ook zorgtoeslag. Voor huishoudens met minderjarige kinderen kwam hier nog vaak het kindgebonden budget bovenop. Kinderopvangtoeslag kwam in 2015 het minst vaak voor (bij 6,5 procent van de huishoudens) en werd ook het minst vaak in combinatie met andere toeslagen ontvangen. Omdat het hebben van een werkkring van de ouder(s) één van de voorwaarden vormt voor het verkrijgen van deze toeslag en deze hoger is naarmate het aantal werkzame uren van de minst werkende ouder hoger is, profiteerde ook ruim veertien procent van de huishoudens in het hoogste inkomenskwintiel van deze toeslag.

Gemiddeld over alle huishoudens bedroeg het totale bedrag aan toeslagen in 2015 bijna 1.400 euro per huishouden. Voor de twintig procent laagste inkomens was dit gemiddeld 2.080 euro. Verreweg het grootste deel van dit bedrag bestond bij hen uit huur- en zorgtoeslag. Het totaal-

bedrag verschilt natuurlijk sterk tussen de afzonderlijke huishoudens. Niet alle huishoudens komen immers in aanmerking voor een toeslag. Zo kreeg twaalf procent van de huishoudens uit de twintigprocentgroep met de laagste inkomens geen toeslag, terwijl een op de tien 4.370 euro of meer ontving. De twintig procent van de huishoudens met de hoogste inkomens ontving gemiddeld 940 euro aan toeslagen. Bij een op de tien toeslagontvangers uit deze inkomensgroep ging het om een bedrag van 4.400 euro of meer. Bij de hoogste inkomens bestaat dit bedrag vrijwel geheel uit zorg- en kinderopvangtoeslag. ■ WIM BOS (CBS)

Gemiddelde toeslag, 2015

Rendement op buitenlandse investeringen neemt af

GROEI & CONJUNCTUUR

Betalingsbalansdata, en in het bijzonder data over buitenlandse directe investeringen, geven inzicht in de interesse die bedrijven in buitenlandse bedrijven hebben, en in de opbrengsten die daaruit voortvloeien. De figuur laat zien dat de totale Nederlandse posities van zowel in- als uitgaande buitenlandse directe investeringen gestaag blijven toenemen.

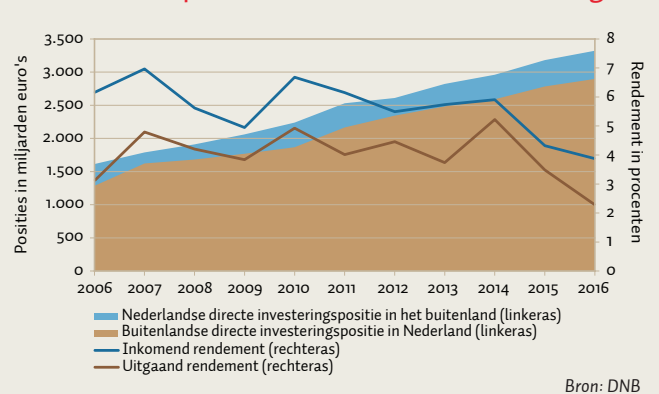
Het rendement op deze buitenlandse directe investeringen neemt echter relatief gezien af, zoals de figuur laat zien. Het rendement is het ontvangen dividend en ingehouden winsten als percentage van de totale buitenlandse directe kapitaalinvesteringen. Het gaat hierbij om deelnemingen van meer dan tien procent in het eigen vermogen van buitenlandse dochter-, moeder- of zusterbedrijven. De twee dalende lijnen geven weer dat sinds 2010, maar vooral de afgelopen twee jaar, zowel het ingaand als uitgaand rendement afneemt. Dus niet alleen Nederlandse bedrijven hebben last van een lager rendement op hun buitenlandse directe investeringen, dat geldt ook voor buitenlandse investeerders in Nederland.

Het inkomende rendement ligt structureel ruim een procentpunt hoger dan het uitgaande rendement. Dit verschil geldt zowel voor de reële instellingen als voor de bijzondere financiële instellingen – de zogenaamde brievenbusmaatschappijen die doorgaans een grote impact hebben op de Nederlandse betalingsbalans en ook in de figuur zijn opgenomen.

Een nadere uitsplitsing van de data, die niet is weergegeven in de figuur, leert dat de daling van het rendement zich niet laat verklaren door een enkele verliesgevendende sector of regio. Aan de ingaande zijde is er onder andere het Shell-effect: de afnemende winsten van Shell als gevolg van

de lage olieprijs hebben een groot effect op de Nederlandse betalingsbalans. Maar ook zonder Shell is de dalende trend van het inkomende rendement te zien. Bedrijfstakingen in zowel de industriële, agrarische als financiële sector (inclusief de bijzondere financiële instellingen) hebben te maken met afnemend rendement op hun directe investeringen in het buitenland. Deze afname is te zien bij investeringen in alle werelddelen, en dan vooral in ontwikkelde landen. De wereldwijde analyse van UNCTAD van rendementen op buitenlandse directe investeringen in het World Investment Report doet vermoeden dat het hier om een mondiaal fenomeen gaat. ■ ELINE KORNEWAL (DNB)

Rendement op buitenlandse directe investeringen

Het verzorgingsgebied van luchthavens

MARKTORDENING

De omvang en sterkte van het verzorgingsgebied is een van de belangrijkste determinanten van het vervoerspotentieel van een luchthaven. Het aantal inwoners rond de luchthaven en hun vlieggeneigtheid bepalen de potentiële markt voor het uitgaande passagiersvervoer. De vlieggeneigtheid zelf is gerelateerd aan het besteedbare inkomen, de economische structuur van de regio en beschikbaarheid van alternatieve vervoerwijzen.

Luchthavens zijn lang niet altijd in staat het vervoerspotentieel te benutten, ook al hebben zij een omvangrijk en sterk verzorgingsgebied. Dit komt

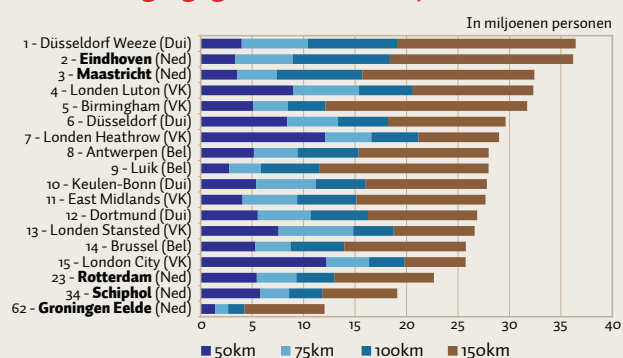
onder meer door concurrentie van andere luchthavens, netwerkbeslissingen van luchtvaartmaatschappijen en de beperkende factor van de beschikbare luchthavencapaciteit. De geografische reikwijdte van de verzorgingsgebieden is door de opkomst van prijsvechters als Ryanair en EasyJet toegenomen. Met name niet-zakelijke reizigers zijn bereid een langere voortrekkertijd naar de vertrekluchthaven in te ruilen voor een lagere ticketprijs.

De figuur geeft een overzicht van de luchthavens met de grootste verzorgingsgebieden van Europa in termen van aantal inwoners binnen verschillende afstandsbufferen rond iedere luchthaven. De verzorgingsgebieden van Eindhoven Airport, Düsseldorf-Weeze en Maastricht-Aachen Airport behoren tot de top drie met ieder meer dan dertig miljoen inwoners binnen een straal van 150 kilometer. Weeze en Eindhoven hebben hun omvangrijke verzorgingsgebied weten te benutten en zijn beide uitgegroeid tot operationele bases voor Ryanair met een substantieel bestemmingsnetwerk. Verdere groei op Eindhoven wordt echter beperkt door de vastgestelde milieucapaciteit. De luchthaven van Maastricht daarentegen heeft grote moeite een routenetwerk te ontwikkelen. Dit is vooral het gevolg van de aanwezigheid van concurrerende luchthavens in de omgeving als Keulen-Bonn, Brussel, Düsseldorf en Eindhoven.

London City Airport is de Europese luchthaven met de meeste inwoners in een straal van 50 kilometer. De luchthaven is dan ook uiterst succesvol als zakenluchthaven. Maar ook City kan het vervoerspotentieel niet volledig benutten vanwege fysieke capaciteitsgrenzen (zoals baanlengte, terminalcapaciteit) en milieurestricties.

■ **GUILAUME BURGHOUW** (SEO ECONOMISCH ONDERZOEK)

Het verzorgingsgebied van Europese luchthavens

Noot: Meegenomen zijn 481 Europese luchthavens met meer dan 5 dagelijkse vertrekken op 15 september 2015

Bron: SEO's Airport Catchment Area Database (ACAD)

Bijkomende woonlasten zijn vooral rijksbelastingen

WONINGMARKT

W e ontvangen ieder jaar een aanslag voor de gemeentelijke belastingen. Omdat deze aanslag erg zichtbaar is, hebben veel mensen het idee dat zij veel betalen aan de gemeente. Maar hoe verhouden de gemeentelijke woonlasten zich tot andere woonlasten? We maken onderscheid tussen twee soorten woonlasten: hypotheeklasten, vaak meer dan de helft van de woonlasten, en bijkomende woonlasten. De bijkomende woonlasten kunnen dan weer opgedeeld worden

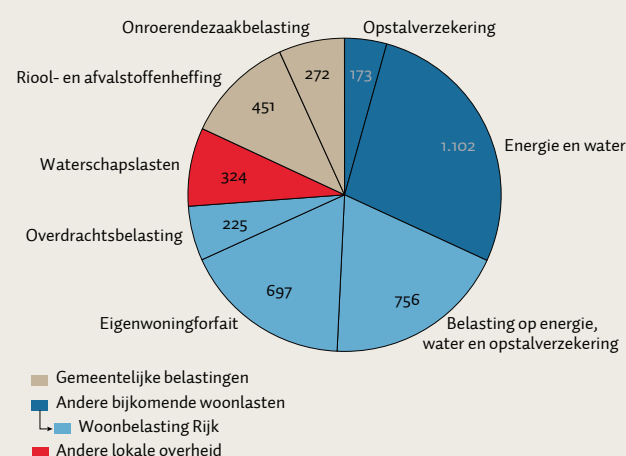
in gemeentelijke belastingen – onroerendezaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing – en andere bijkomende woonlasten, zoals het gebruik van energie en water, de opstalverzekering en rijksbelastingen.

Omdat woonlasten niet alleen afhangen van de gezinssituatie, maar ook van bijvoorbeeld de locatie van de woning, moeten bij de berekening een aantal keuzen gemaakt worden. Bij de berekening van de bijkomende woonlasten wordt uitgegaan van een driepersoonshuishouden met een eigen woning met een gemiddelde WOZ-waarde en gemiddeld energie- en waterverbruik. Daarnaast wordt de overdrachtsbelasting als woonlast meegenomen. Deze wordt betaald bij aankoop van een woning, en hoort daarom bij de woonlasten. Vaak zal het bedrag over meerdere jaren worden afbetaald.

De figuur laat de samenstelling van de bijkomende woonlasten in 2017 zien. Gemiddeld heeft een driepersoonshuishouden in 2017 4.001 euro aan bijkomende woonlasten, waarvan een groot deel bestaat uit belastingen. Opvallend is dat rijksbelastingen daarbij een veel groter aandeel hebben dan de gemeentelijke of de waterschaplasten. Een gemiddeld huishouden betaalt in 2017 1.678 euro aan woonbelastingen aan het Rijk (overdrachtsbelasting, eigenwoningforfait en belasting op energie en water, en ook de belasting op de opstalverzekering, zie de figuur). Dat is 42 procent van het totale bedrag aan bijkomende woonlasten. De gemeentelijke belastingen bedragen gemiddeld 723 euro, dat is slechts 18 procent van het totaal. De kosten voor het gebruik van energie en water (1.102 euro, 28 procent van het totaal) en de opstalverzekering (713 euro, 4 procent) zijn de enige twee onderdelen die geen belastingen zijn.

■ **CORINE HOEBEN** (COELO)

Bijkomende woonlasten, in euro's

Bron: Atlas van de lokale lasten 2017